

Koos veedetud aeg loob väärtust.
Ühine aiakastide ehitus Veltsis. Lk 10

V aastakäik RAKVERE VALLA AJALEHT

Juuni 2022 • Nr 6 (54)

IX festival hoiab traditsioone

Lambafestivalist alguse saanud valla oma suursündmus Maaelufestival, mis toob kokku külalisi nii lähedalt kui kaugelt, trotsis sel korral nii külma kui vihma. Sellele vaatamata hoiakse festivali traditsioone jõus, sealt ei puudu ei paraad ega lambad, laadamelu ning kultuuriprogramm. Vahvaid tegevusi jätkus Sõmerul 28. mail nii lastele kui täiskasvanutele, sest väljas olid oma tegemisi tutvustamas nii oma allasutused, seltsid kui ettevõtted. Sai silitada loomi ja uudistada põllutöomasinaid – nii nagu igal aastal. Ja peamine, siin saab tuttavate ja sugulastega kokku, et jutelda elust ja ilmast.

Maaelufestival jõuab ka suvel teleekraanile, kus TV3 saade „Kurvist kurvi“ teeb tiiru ka meie vallas.

Ruslana koos Uhtna Mandoliiniorkestriga.

FOTO: REELIKA KIRSIPUU

Terve päev sai nautida kultuuriprogramme mitmel laval. Üles astusid Uhtna ja Lasila koolide mudilas- ja lastekoorid, Lasila kooli ukulele ansambel, Veltsi lasteaed-alkool, Sõmeru kooli lapsed, Sõmeru lasteaed Pääsusilm, KK tantsukooli lapsed, Uhtna naiskoor, Rakvere Segakoor ja Segakoor Viroonia, Tarvanpää segarahvatantsurühm Tarva Tammed, Ukraina kogukond Barvinok, Sõmeru näitering, Rakvere sotsiaalabi keskuse tantsurühm, ukrainlannad Ruslana ja Sofia, eakate ansambel Elurõõm ja tantsurühm Kanarbiku Õied, tantsurühm Flamante, Kunda Linna Orkester, Uhtna Mandoliiniorkester, rahvatantsurühm Tantsumaias. Päevale pani punkti ansambel Eile Laulsime Veel Ilusti (ELVI).

Väljas oli Näpi kool oma skautidega, õpilastööde näitusmüügi ning pop-up kohvikuga.

Lapsi meelitas sel aastal diskotelk, kellel jahe hakkas, sai sooja-
saamiseks tantsu lüüa. FOTO: REGINA EVERT-TAMMISTU

Üheks tõmbenumbriks olid Ukraina väikesed õhuakrobaadid.

FOTO: MAIA SIMKIN

Uue külalisena väisas festivali Võrumaa sepp Viljar Pettai.

FOTO: REGINA EVERT-TAMMISTU

Ümber keskusehoone toimus laad, kus müüdi nii kodumaist käsitööd, talutoitu kui lilli ja taimede istikuid.

Festivalilt ei puudunud traditsiooniline Rägavere mõisa lammaste pügamine. FOTOD: TÕNU JOAB

Festivalil sai kallistada päris kitsse, toita kanu ja jutustada kalkuniga, sest taas oli oma hoolealustega meeleolu loomas Ranna rantšo.

FOTO: MIRJAM POOLAND

Päeva alustas läbi Sõmeru kulgev paraad „Maal on tore“.

FOTO: REGINA EVERT-TAMMISTU

Südamlik tänu kuulub kõigile osalejatele, kultuurikollektiividele, meeskonnale ja kõikidele, kes kohal käisid ning päeva nautisid. Kohtume juba aasta pärast X juubeli festivalil.

Koolitusgrupp Imelised Aastad lõpetas

Mai viimasel päeval lõpetas meie valla tublidest lapsevanematest koosnev koolitusgrupp Imelised Aastad. Koolitus koosnes 16 kohtumisest, millest pooled toimusid veebi vahendusel ja pooled kontaktina.

Täname väga kõiki osalenud vanemaid. Teie motiveeritus ja panus koolituse õnnestumisse oli lihtsalt imeline. Samuti täname meie tublised koolitajad Maia Kärldlat ja Heidy Õunapuud hea koostöö ning suurepärase koolituse läbiviimise eest.

Uute kohtumisteni!

Elva versus Rakvere – väärt vallad mõlemad!

19. mail käis Rakvere vallaga tutvumas Elva vald. Elva vald on oma rahvaarvult ning territooriumilt kordades suurem, kui meie vald. Seal elab 14 610 inimest ning pindalalt on suurus 732,27 km². Hoolimata sellest, et Rakvere vald on väiksem, suudame me üllatada. Eristudes nii mõneski asjas palju suurematest valdadest, olles innovaatiline ning eesrindlik.

Kogemusi jagades said mõlemad pooled uusi ja huvitavaid ideid. Arutleti sotsiaalkaitse, ennetuse, hariduse, noorsootöö ning mitmete teiste teemade üle. Räägiti koolitoidu tervislikkusest, külalised said maitsta Sõmeru põhikooli koolikoka Ave Holmi imemaitsevaid toite ning kiidusõnu jätkus terveks päevaks.

Lisaks külastati Sõmeru rahvaspordiväljakut, noortekest, loodus- ja tehnikamaja, Uhtna põhikooli ning kooli kõrval asuvat Tegulat. Jalutuskäik Uhtna kooli lilleaeda pakkus silmailu kõigile.

Tulevikus võib leida Elva vallast Kentsi paisjärve äärest Rakvere vallale istutatud kirsipuu. Kirsipuu juurde tuleb Rakvere valla sümbolika, et kõik Rakvere valla inimesed, kes sinna jalutama satuvad, selle kenasti ülesse leiaksid.

Aitäh Elva vallale!

ENELI BAUMANN
sotsiaalkaitse ennetustöö spetsialist

Peatu, vaata, veendu – jalakäijana ohutuma sõiduteeületuse nimel!

DIANA OKAS

Transpordiameti ennetustöö osakona ekspert

Liiklusturvalisus algab liiklejate vastastikusest märkamisest ja üksteisega arvestamisest.

Ilusad kevadilmad toovad teedele ja tänavatele üha rohkem liiklejaid. Paraku on tänavune kevad toonud kaasa raskaid õnnetusi jalakäijatega, seda just sõidutee ületamisel. Seepärast tuleb arvestada, et ükskõik, kui ohutuks muudetakse teede ületuskohad, jäävad jalakäijad liikluses alati nõrgemaks osapooleks. Kutsun kõiki jalakäijaid ja sõiduki juhte üles tähelepanelikkusele, seda just eriti reguleerimata ülekäiguradade juures.

Järgnevalt mõned lihtsad tõed jalakäijatele, mida ohutuma liiklemise nimel tasub ka lastele meelde tuletada!

Sebra ega valgusfoor ei pruugi peatada sõidukit.

Turvatunne, mis tekib rohelisest fooritulest või jalakäijate ülekäigurajast, võib olla petlik. Enne reguleerimata ülekäigurajal sõidutee ületamist peab jalakäija hindama läheneva sõiduki kaugust ja kiirust, andma juhile võimaluse sõidukiirust sujuvalt vähendada või sõiduk peatada. Jalakäija peab veenduma, et juht on teda märganud ning sõidutee ületamine on ohutu. Sama kehtib ka fooriga ülekäiguraja puhul.

Püüa saavutada sõidukijuhiga silmside!

Jalakäijana tasub arvestada, et sõidukijuht ei saa sõidukit hetkega pidama. Ka võib ere päike juhti pimestada ning ta ei pruugi ootamatult sõiduteele astuvat jalakäijat märgata.

Millele enamused lapsed ja osad täiskasvanud ei mõtle, on juhi reageerimise aeg. Tähelepanelikul juhil on see 1 sekund, mille jooksul sõiduk läbib linnakiirusel 14 m. See on maa, kus juht ei ole veel piduripedaali vajutanudki. Alles peale seda algab pidurdamine. Füüsikaseaduse järgi on sõiduki peatumisteed sõidukiirusel 50 km/h kuival asfaldil ligi 28 m, märjal 38 m ning lumisel suisa 62 m.

Lapsega koos liigeldes arutlege kui kaugel peab olema sõiduk, et juhil oleks tee astujat märgates võimalik sõiduk peatada. Kindlasti mõõtki need meetrid ka pikkade sammudega välja, et lapsel oleks võimalik paremini aru saada - see võib olla talle hindamatuks abimeheks otsustamisel, kas hakata sõiduteed ületama või mitte.

Peatu, vaata, veendu!

Lapse tähelepanu on kerge hajuma ning vana hea õpetus „teed ületades vaata kõigepealt vasakule“ kipub ununema või pooled segamini minema. Turvalisemaks teeületuseks tasub teeületuse eel kõigepealt lihtsalt seisma jääda. Nii saab rahulikult mõlemale poole vaadata ning ületada tee siis, kui sõidukit ei lähene või see on piisavalt kaugel.

Klapid peast ja pilk telefonist välja!

Liigeldes on vaja olla väga tähelepanelik ning kasutada ohutuse tagamiseks oma kuulmise ja nägemise meeli. Liiklemise ajal millegi muuga tegeledes võib juhtuda liiklusõnnetus, sest siis ei märka me täielikult enda ümber toimuvat ning ohud jäävad märkamata.

Ole eeskujuks!

Lapsega liigeldes juhtige pidevalt tema tähelepanu sellele, kuidas ise liiklust jälgite ning olukordi hindate, siis õpib seda tegema ka tema. Rääkige lapsega ja selgitage talle „miks“ vastuseid!

Turvalist ja üksteisega arvestavat liiklemist!

Telefoni näppides ei tohi sõiduteed ületada! FOTO: TRANSPORDIAMETI

Rakvere Valla Sõnumid

Rakvere vallavalitsus Kooli 2,
SÕMERU Lääne-Virumaa
Tel 329 5944
vallavalitsus@rakverevald.ee
Toimetaja: Annika Aasa
tel 5665 8704

Kaaskirjutaja: Sirje Rebane
tel 517 5262
Materjale saab saata iga kuu
20. kuupäevaks
rakverevald@rakverevald.ee
leht internetis:
www.rakverevald.ee

Kõik ajalehes Rakvere Valla Sõnumid avaldatud artiklid, fotod jm materjal, on autorikaitse seadusega kaitstud. Nende avaldamine ilma toimetuse nõusolekuta on keelatud. Artikleid tsiteerides või refereerides tuleb alati säilitada viide algallikale ja autorile.

Rakvere valla pisikesed kodanikud oma esimesel vastuvõtul.

FOTO: MARIO MIKVERE

7. mail Sõmeru keskusehoones toimunud lusikapeol tervitati Rakvere valla kõige pisemaid kodanikke.

Peole oli kutsustud 47 tüdrukut-poissi koos oma vanematega. Vallavanem Maido Nõlvak lausus noortele peredele tervitussõnad, beebid said kingiks valla vapiga nimelise hõbelusika ning Kultuuriministeeriumi tellimisel valminud raamatu „Pisike puu“. Ühiselt kuulati kontserti ja maiustati tordiga.

Soovime põnnidele toredat kasvamist ning vanematele palju rõõmu!

PS! Kõik, kes ei saanud lusikapeol osaleda, saavad oma lusika ja raamatu kätte Rakvere vallavalitsuse kantseleist (kab 3). Info telefonil 329 5944.

Uuenev seadus annab omavalitsustele suurema otsustusvabaduse

Valitsuses heaks kiidetud kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse muudatused tähendavad linnade ja valdade jaoks edaspidi suuremat otsustusvabadust ning linna- ja vallaelanike jaoks laiemaid otsedemokraatia- ja osalusvõimalusi, et kodukoha otsustes saaks rohkem kõlada kohalike inimeste hääl.

GEILI HEINMAA
Rahandusministeeriumi
kommunikatsiooniosakonna peaspetsialist

Peamise suunana annavad tehtavad muudatused omavalitsustele oma sisemise töö ja kohaliku elu küsimuste korraldamiseks võrreldes varasemaga suurema enesekorraldusõiguse. „Et linnadel ja valdadel oleks rohkem voli otsustada, millal ja kuidas oma pädevusse kuuluvaid küsimusi lahendada,“ ütles riigihalduse minister Jaak Aab.

Ministri sõnul oli seaduse muutmise üks suuremaid eesmärke muuta paindlikumaks ka inimeste osalusvõimalus ja kaasamine kohalikesse küsimustesse. „Muudatuste kohaselt ei peaks kohalike elanike algatus enam olema esitatud õigusakti eelnõuna, vaid põhjendatud kirjaliku pöördumisena ning algatada saaks ka rahvaküsitlust,“

selgitas Aab. „Seni oli õigusrahvaküsitluse korraldamise üle otsustada vaid volikogudel, ent kindlasti leidub küllal olulisi kohaliku elu küsimusi, mille kohta inimesed sooviksid omal algatusel arvamust avaldada.“

Seaduse muudatuste väljatöötamise tingis ajakohastamise vajadus, kuna seadus võeti vastu rohkem kui 25 aastat tagasi. „Eks see seadus on tegelikult hästi ajale vastu pidanud ning oli üldjoontes toimiv ja omavalitsustes igapäevaselt rakendatav ka enne,“ sõnas revisjoni koordineerinud rahandusministeeriumi kohalike omavalitsuste poliitika osakonna nõunik Sulev Valner. „Seadust on tegelikult erinevatel aegadel üksikute küsimuste lahendamiseks kokku 99 korda muudetud, kuid lõpuks tuli regulatsioon ikkagi tervikuna üle vaadata, kuna paljud seaduse kohaldamisprobleemid kerkisid üles näiteks haldusreformi käigus, mil ühinenud omavalitsused pidid omale uued õigusaktid kehtestama,“ selgitas Valner.

Valdavalt puudutavad muudatused sätete normitehnilisi ja keelelisi täpsustusi. Lisaks on korrigeeritud sätteid, mis on varemalt tekitanud tõlgendusraskusi, reguleeritud üles kerkinud küsimusi, ühtlustatud ter-

minoloogiat ja vähendatud seaduste mahtu.

Peamised muudatused:

- valla- ja linnaelanikud saavad nüüd esitada rahvaalgatusi (vähemalt 1% elanike poolt) ka vabas vormis kirjalikult ja põhjendatuna, mitte vaid eelnõuna. Lisaks on võimalus algatada kohalik rahvaküsitlus, kui see on vähemalt 10% vastava omavalitsuse elanike soov;

- siseauditeerimine ei ole enam võimalus, vaid kohustus, et aidata kaasa omavalitsuse tegevuse õiguspärasusele. Vähemalt kord nelja aasta jooksul tuleb läbi viia siseaudit, milleks võib palgata vastava kvalifikatsiooniga inimese või teenust sisse osta;

- peatatakse volikogu liikme volitused eelnõu järgi sarnaselt omavalitsuse ametiasutuses töötamisega ka omavalitsuse ametnikuna töötamise ajaks;

- vähendatud on omavalitsuse sisemise töökorralduse reegleid – vähem õigusakte, mida saab anda vaid volikogu ning küsimusi, mida seni pidi reguleerima vaid valla või linna põhimäärus;

- lisatud on, et volikogu ja valitsuse istungite läbi viimiseks võib kasutada elektroonilisi vahendeid;

- tõstmaks volikogu ja valitsuse määruste juriidilist

kvaliteeti, peab kõigi volikogu ja valitsuse määruste juures edaspidi olema hea õigusloome ja normitehnika eeskirja nõuetele vastav seletuskiri;

- valla- ja linnasekretärid vabanevad kohustusest juhtida kantseleid, et nad saaksid eelkõige keskenduda juriidiliste ülesannete täitmisele. Täpsustatakse omavalitsuste enesekorraldusõiguse ulatust – omavalitsuslike ülesannete täitmisel saab omavalitsus üldjuhul ise määrata ülesannete täitmise täpsema sisu ja korra, samuti lisatakse omavalitsuslike ja riiklike ülesannete tuvastamise reeglid;

- omavalitsusel on nüüd võimalus talle seadusega pandud kohaliku ülesande täitmine halduslepinguga üle anda teisele omavalitsusele, mis seni toimus valdavalt eraõiguslike juriidiliste isikute kaudu.

Seaduseelnõu on suunatud edasiseks menetlemiseks Riigikogule, muudatused peaksid jõustuma 2023. aasta 1. juunil.

Kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse ülevaatamine on osa valitsuse tegevusprogrammist, mille kohaselt lähtutakse avaliku sektori ülesannete täitmisel subsidiaarsuse põhimõttest ja seistakse tugeva kohaliku omavalitsuse eest.

Kuidas sõda Ukrainas on meid mõjutanud?

Teatavasti alustas Venemaa rünnakut Ukrainale 24. veebruaril, kui meie siin tähistasime Eesti sünnipäeva. Juba 5. märtsil saabusid Rakvere valda esimesed sõjapõgenikud.

Hetkel on registreeritud meie vallas 119 põgeniku, nendest 58 on lapsed. Valdavalt on tulnud pered oma Eestis töötavate meeste juurde. Täna on põgenike vool aeglustunud ja oleme saavutanud stabiilsuse ning toimiva süsteemi nende abistamiseks. Paljud neist on leidnud püsiva töö ja kodu. Valdavalt tegutsetakse põllumajandussektoris. Vald on suhelnud ettevõttega, kellel oleks pakkuda tööd Ukrainast saabunud inimestele ja leidnud häid partnereid, kes on pannud õla alla sõjapõgenike abistamisel. Ka vallavalitsus on sõlminud töölepinguid viie Ukrainast saabunud inimesega.

Lääne-Virumaa Punase Risti Seltsi ja Rakvere valla kogukondade koostöös koguti annetusi Ukraina elanike abistamiseks alates 25. veebruarist. Vallavalitsuse algatusega koguda humanitaarabi Sõmeru keskusehoones, liitusid Lepna raamatukogu, Uhtna kool, Ubja külaselts ja Veltsi kool. Kõik annetused transporditi Kadrina tuletorje hoonesse, kus need sorteeriti ja pakiti ning viidi Tallinna Punase Risti logistikakeskusesse.

27. veebruarist alustas vald koostöös maakonna omavalitsusliiduga erasisikute poolt pakutavate majutuskohtade kaardistamisega.

28. veebruaril tegime valla poolt üleskutse koguda mööblit ning tarbeesemeid ja hakkasime valla sotsiaalpindasid põgenike saabumiseks ette valmistama.

11. märtsil kogunesid kõik vabatahtlikud mentorid Sõmeru keskusehoonesse infotundi, kus rääkisime mentori rollist ja võimalikest ootustest. Küsimustele vastama ning Rakvere vastuvõtukeskuse tegemiste kohta infot jagama olid palutud ka politsei ning päästeameti esindajad. Rääkisime ka põgenike vastuvõtmisega seonduvast psühholoogilisest poolest.

14. märtsil toimus Sõmerul Ukraina põgenikele ja nende mentoritele suur ühine infotund. Jagasime teavet, kuidas Eestis end sisse seada ja millised sammud on selleks vajalik astuda. Aitasime ka transpordiga. Peale infotundi oli põgenikel võimalik saada

Koosolek ukrainlastega.

Kunstiteraapia.

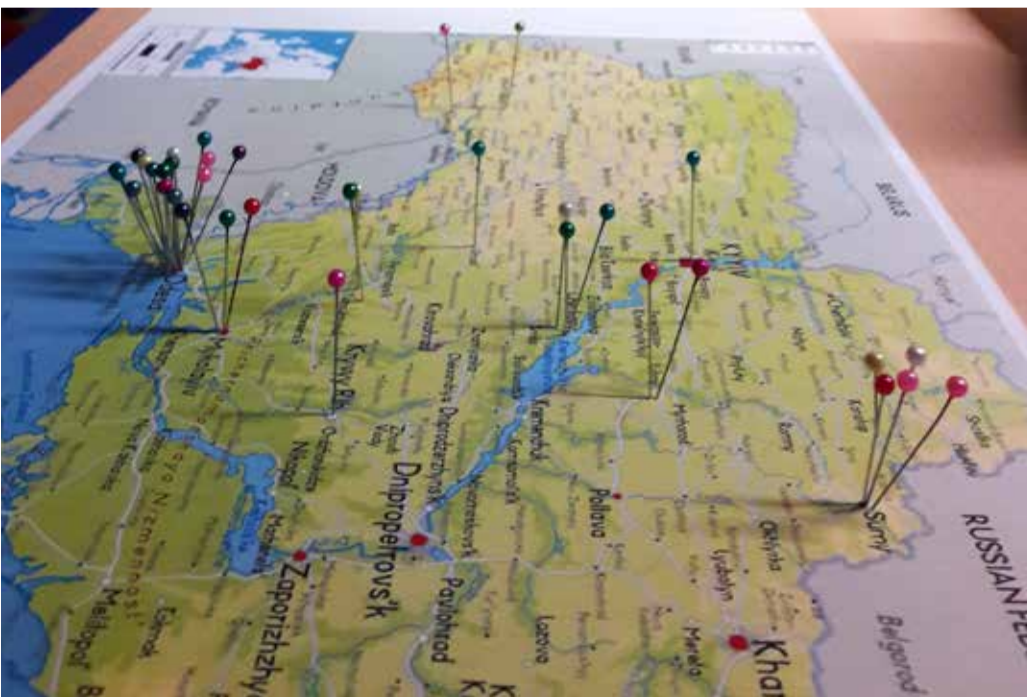
Politseimuuseumis.

Jalgratastega.

Jalgratta koolitus Aleksei Osokini poolt Rakvere valla Ukraina lastele.

Just neist paigust on pärit meie sõja eest põgenenud.

FOTOD: PIRET LAIDROO, REELIKA KIRSIPUU

vajalikku riideabi, mida saime pakkuda tänu meie valla imelistele inimestele. Paljud annetajad reageerisid kiiresti ja töid vajalikud asjad veel sama päeva hommikul kohale.

Isikuid ja ettevõtteid, kes raskes olukorras abikäe ulatasid oli palju, väga palju!

Põhjakeskus pani välja 50 euro väärtuses kinkekaardid siia saabunud peredele, et nad saaksid es-

mased ostud teha. Gunnar Kotieseni ja teiste annetatute toel saime palju jalgrattaid, millele transpordiamet lisas rattahelkurid, kellad ja rattatuled ning Rademar jalgrattakiivrid. Tänu Jaak Kirsipuule ning

Janek Seidelbergile, kes kõik rattad üle kontrollisid, vajadusel remontisid ja täiskomplekti seadsid, saime lastele üle anda turvalised sõiduvahendid. Äntu Mõis aga andis Rakvere valla põgenikele 720 muna, mis aitasid saabujate kõhtu täita.

Südamest tänab vald Lääne-Viru Punase Risti Seltsi ja tema naiskonda koos vabatahtlikega, kes on kogu riidepunkti korrashoiu enda kanda võttis, MTÜ Kadrina Tuletorje Seltsi naissalka ja Raido Nagelit, kelle kaudu on Rakvere vallas elavate Ukraina sõjapõgenike ni jõudnud Weekendist suur kogus uusi jalanõusid, koolikotte ja riideid.

Eriliselt suur aitäh Sergey Meskevichile kiire ukrainakeelse tõlketöö eest ja Erik Jessele kiire venekeelse tõlketöö eest. Sõnulsetamatult suure töö on teinud Svetlana Tarassova, kes on mitmetele peredele mentoriks, kes on aidanud nii kirjaliku kui ka sünkroontõlkega. Oled olnud Ukraina inimeste aitamises meeletult suureks abiks ja toeks!

Täname südamest kõiki suure südamega inimesi, ettevõtteid ja MTÜsid, kes on aidanud seda kõike teha! Olete imelised!

Sotsiaalvaldkonna tegevused

Rahvusvahelise kaitse saanud sõjapõgenik saab taotleda kõiki sotsiaaltoetusi, teenuseid ja vältimatut abi. Iga päev pöördub valla sotsiaaltöötajate poole mitmeid Ukraina peresid, kes seda reaalselt vajavad. Võõras riigis ja uues olukorras viibivatel inimestel on muresid palju. Sõjapõgenike murede ärakuulamine, abivajaduse hindamine, registriandmete kontrollimine, toetuste arvestamine võtab sotsiaaltöötajatel aega, sest igapäevaselt on vaja tegeleda ka teiste vallakodanikega. Enamik ukrainlasi, kes on valda pöördunud, valdavad vene keelt ja nende nõustamine sotsiaaltöötajate poolt toimub vene keeles. Ukrainlastele, kes vajavad psühhosotsiaalset nõustamist, saame valla poolt pakkuda psühholoogist abi vene keeles.

Jõustunud on uus toetusmeede: rahvusvahelise kaitse saaja saab taotleda eluaseme üüri maksmiseks riigilt ühekordset toetust. Üüritoetuse abil on Ukraina sõjapõgenikul võimalus leida endale üüriruhalt kiiremini eluase, sest toetusega (toetuse

suurus on 6 riigi poolt kehtestatud toimetuleku- piiri määra) saab ta maks- ta eluaseme omanikule üürilepingu sõlmimisega tekkinud kulud, tasuta üüri ettemakse või soeta- da korterisse vajaminev tehnika (külmkapp, pesu- masin). Nii nagu teistegi sotsiaaltoetuste puhul, tuleb üüritoetuse taot- lemiseks pöörduda valla sotsiaalosakonna poole.

Tegevused ukraina lastega koolides, lasteaedades ja noortekeskustes

Väikesed Ukraina lapsed toimetavad Uhtna lasteaia mängutoas. Mängutuba jääb avatuks ka suvel. Sügisest on need lapsed koos Eesti lastega rühmades. Juba praegu on Ukraina lapsed koos Eesti lastega Sõmeru lasteaia majas ja Lasila lasteaias. Lasilas mängivad ja õpivad koos teistega koguni 4 Ukraina last.

Kooliealised õpilased on alates 21. märtsist õp- pinud Sõmeru põhikoolis, kus hommikupoolikul toimub Ukraina koolide poolt korraldatud distantsõpe, mida toetab Ukrainast pärit tegevusjuhendaja. Õhtupoolikul osaletakse noortekeskustes ja Sõmeru noorte loodus- ja tehnikamaja erinevates tegevustes. Samuti osalevad Ukraina noored loodusma- ja ja noortekeskuse poolt korraldatud matkadel ja väljasõitudel. Aprilli algu- sest hakkas toimuma õpi- lastele ka eesti keele õpe, juhendajateks Sõmeru kooli kaks toredat õpetaja- t. Alates 7. maist toimub laupäeviti keeleõpe ka täiskasvanud sõjapõgeni- kele Uhtna kooli kõrval- hoones ja Sõmeru noorte loodus- ja tehnikamajas. Sügisel keeleõpe jätkub.

23. mail toimus kunsti- teraapia töötuba Ukraina lastele loodus- ja tehni- kamajas, mida juhendas Ukraina juurtega kunst- nik Jarõna Ilo. Töötuba pakkus psühhosotsiaalset tuge läbi kunstitegevuste, toetas nende laste koha- nemist Eestis ning aitas kaasa grupitunde loomise- le. Kunstiteraapia töötuba Ukraina õpilastele toimus Mondo Ukraina arengu- koostöö projekti raames, mida toetab Eesti välismi- nisteerium.

25. mail toimus Ukraina lastele jooga töötuba.

Ülevaate koostasid

MONICA JAANIMETS,
ANNELI SAABER,
REELIKA KIRSIPUU

Suusabaasis on tantsupidu, ...

SIRJE REBANE
kaaskirjutaja

... see toimub siin igal õhtul ... ". Tegelikult on asi pisut teistmoodi kui Kalmer Tennossaare poolt kuulsaks lauldud kultuslaulus väidetakse. Tantsupidu, õigemini tantsupeod on küll, aga need toimuvad hoopis Sõmeru klubis ja mitte igal õhtul vaid üle kuu. Pidudel on tavaliselt oma temaatika, loomulikult elav muusika ja pillimeeste pausi vahel kohad täidetakse erinevate esinemiste ja tegevustega, lubatud on oma söök ja jook, aga tegutseb ka kohalik kohvinurk. Taolisi tantsuõhtuid korraldatakse juba aastaid. Ning osalejaid jätkub.

Kuna viimasel peol satusin juhu tahtel oma naisrahvatantsurühmaga samuti piduliste ringi, sain tõeliselt positiivse elamuse

Lisaks tantsupoognatele pakub tantsuõhtu ka teistlaadi meelelahutust.

FOTO: SIIRI SAARMETS

osaliseks – rahvas tantsib ja mitte niisama, vaid tõeliselt – kire ja naudinguga. Jutuajamises selgub, et väga paljud osalejad on nii öelda püsikliendid. Lisaks oma valla rahvale tullakse kaugemaltki. Näiteks Põltsamaa tantsupaar Maret ja Jüri on siin juba teist korda. Neile meeldib meie ilus maja, tore seltskond ja see, et siin on piisavalt ruumi. Esimest korda sattusid nad

sellisele peole juhulikult, aga nüüd oli kindla peale tulek. Samuti arvasid mõlemad paarilised, et hoolimata pikast teekonnast, oli tulek seda väärt. Samuti lubasid nad ka järgmisel peol kohal olla.

Otse loomulikult on üheks põhjuseks ka see, et taolisi tantsuõhtuid lihtsalt nii väga ei korraldata, aga rahvas vajab seda. Vajab kodust väljatulemist, selts-

konda, jutuajamisi sõprade ja tuttavatega ja lihtsalt lõõgastust igapäevastele toimetustele sel hapral ajal. Ja just nagu kinnituseks kõigele eelolevale on meie vestluse saatjaks saalist kostuv laul: „Oi aegu ammuseid, oi aegu ammuseid kui saaksin korraks tagasi veel neid, oi aegu ammuseid, oi aegu kauneid neid, kui saaksin korraks tagasi veel neid...”

RAAMATU-UUDISED

Lepna raamatukoguhoidja Jaana Ant soovitab

Lasteraamat „Minu elulugu. Jens Kuusk, 8-aastane”,
autor Lille Roomets, soovitav 2.–4. klassile

Tegemist on väga naljaka ja hea huumoriga kirjutatud raamatuga. Peategelane Jens Kuusk otsustas kirjutada eluloo raamatu sellest, kuidas kõige kiiremini kuulsaks ja rikkaks saada, sest see olevat tähtsaim küsimus kui tema enda sünd. Jens ja tema

sõbrad Volts ja Pets õpetavad selles raamatus, kuidas saaksid sina sama kuulsaks kui nemad. Koolivaheajal linnas olles otsivad poisid endale erinevaid tegevusi ja ideedest neil juba puudust ei tule. Kui üks mõte ei toimi, leitakse uus ja ... kui see ka ei toimi, siis järgmine. No ja siis veel need täiskasvanud! Nad ei mõista üldse poiste plaane ja muudkui pahandavad.

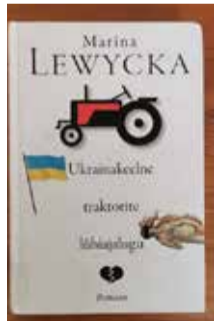
NB! Siit raamatust leiab kasulikke nippe, kuidas maksta kätte vastikule vanemale õele (või vennale). Sellest raamatust ei saa teada, kuidas rikkaks ja kuulsaks saada, aga hea tuju saab lugedes küll. Poistele ja nende vanematele lausa kohustuslik suvelugemine. Kasutades Voltsi sõnu: „NB!! TÜDRIKUTEL KAAH LUPATUD LUKETA...”

„Ukrainakeelne traktorite lühiajalugu”,

autor Marina Lewycka

Ilukirjandusele täiesti ebaloogilise pealkirjaga raamat sattus minu pihku tegelikult juba aasta tagasi ja tekitas uudishimu, et kuidas on võimalik traktorite ajaloost juturamaat kirjutada. Tegemist on omapärase, nukralt koomilise looga Ukraina emigrantide elust Inglismaal. Vera ja Nadežda on õed, kelle vanemad omal ajal emigreerusid Ukrainast Inglismaale. Kaks aastat pärast ema surma tabab õdesid uus vapustus – nende eakas 84-aastane isa on armunud endast üle poole nooremasse karjuvalt labasesse ukrainlannasse, keda ilmselgelt huvitab ainult vanahärra raha ja võimalus välismaale kolida. Pikalt tülitsetud õed peavad olukorra lahendamiseks oma jõud ühendama. Eakas isa on aga jonnakas ja pealekauba kirjutab vabal ajal ukraina keeles raamatut traktorite ajaloost. Tagasihaaravalt läheb romaani tegevus ka aega enne II maailmasõda, sõjaajal, Saksamaa põgenikelaagris ja tulekul Inglismaale 1946 aastal.

See on koomiline ja tempokas lugu ühe perekonna ootamatust probleemist, ukrainlastest ja... traktorite ajaloost. Nõukogudeaegsele inimesele on siin palju nostalgiat. Tekst on väga ladus, kerge lugeda.

Raamatukoguteenused Sõmeru raamatukogus on muutunud kontaktivabamaks

Lugejaks registreerimine internetis

Registreerida saab ka kohale tulemata lugejaportaalis www.lugeja.ee kaudu. Selleks vajutage nupule „Logi sisse” ja valige sakk „Registreeri”. Täitke nõutavad väljad ning kinnitage oma isik kasutades ID-kaarti, mobiili-ID-d või Smart-ID-d.

RAAMATUKAPP

Raamatuid on võimalik kätte saada ööpäevaringselt, tellides need raamatukappi. 23-kohaline raamatukapp asub raamatukogu ees.

• Tellimiseks on mitu võimalust:

- Iseteenindus - reserveerige raamatud ja raamatukapp lugejaportaalis URRAM
- Logige sisse lugejaportaali www.lugeja.ee
- Otsige välja teavikukataloogist sobivad raamatud, valige eksemplar (avanevad „+” märgist) ning vajutage „Kappi”.
- Kätesaamisviisi saab muuta oma kontolt valides „Reserveeringud” ja vajutades „Eemalda kapist”.

• Raamatukoguhoidja vahendusel

- Helistage telefonil 322 0850, reserveerige raamatud ning andke teada soovist saada need kätte raamatukapist.
- Kirjutage e-kiri ja lisage raamatukapi soov.

• Raamatu kättesaamine raamatukapist

- Raamatu kappi saabumisel tuleb teile SMS või e-kiri uksekoodi ja järele tulemise tähtajaga. Sisestage kapil olevale paneelile teile saadetud uksekood ja võtke kapist raamatud.

• Raamatute tagastamine

- Raamatukogu ukse juures on nüüd tagastuskast, kuhu saate tagastada raamatud ka siis, kui raamatukogu on suletud.

Head katsetamist!

ENE TAMM
Sõmeru raamatukogu
direktor

Tagastuskastid ootavad lugejaid nii Sõmerul, Uhtnas kui Lepnal

Jutuvestmisfestival Ööbikuööd lisas hinge- rikkust ka meie vallas

Polina Tšerkassova.

FOTO: ERAKOGUST

Ööbikuööde matkajad.

FOTO: SIIRI SAARMETS

Jutuvestmisfestival Ööbikuööd on ellu kutsutud Eesti Rahvakultuuri Keskuse poolt ja toimub juba teist korda. Festival kätkeb endas pärimuslikke lugusid, muusikat ja maagilist miljööd, mis seekord hõlmas kümnet maakonda. Iga üritus oli eriilmeline, kuid peamine eesmärk oli panustada meie rahvakultuuri olulistesse osadesse – jutuvestmise säilimisse ning väärtustamisse.

Rakvere vallas toimus mõnus matk ja sisemine rännak 20. mail, mida rikastasid matkajuht Mart Laidroo ja jutuvestja Polina Tšerkassova.

Ka minul oli võimalus seda hinge- rikkust kohapeal kogeda ja võtan selle salapärase õhtu kokku jutuvestja Polina sõnastatud armsa tundega: „See oli väga eriline kontsert-jutuõhtu. Kui mujal üle Eesti oli päev läbi vihma sadanud, siis siin hoidis Taevas vihmavarju F.R.Kreutzwaldi lapsepõlve radade kohal. Nii et matkajad, kes hilisõhtul läbi metsa Kreutzwaldi kivi juurde tulid, olid nii õhinal, et mulle alguses tundus, et metsast tuli kamp lapsi, mitte täiskasvanuid. Sõmerul asuva vallamaja lahke pererahvas oli minu lugude ja muusika jaoks valmis pandud hubase telgi ning varunud teed ja küünlavalgust külalistele. Mida veel tahta ühe jutuõhtu tarbeks metsas?! Naabriks oli meil ööbik ise, kellega koos ja vaheldumisi ma lugusid pajatasin. Ja kuigi viimase aja jutud kipuvad olema kurvameelsemad, siis seal tuli meil nii palju vaba ja siirast naeru, et see kontsert ja publik jäävad mulle südamesse. Viimaseks looks läksime välja, kus telefonilampide valguses rääkisin ja laulsin viimast lugu ning aplaus ei vaibunud ja kajas veel kaua öise metsa vaikuses. Ehk oli see Kreutzwaldi vaim ise, kes nõnda rõõmustas meie külaskäigu ja jutuõhtu üle?”

Ees ootas aga pikk kodutee. Ja kui pillid olid pakitud, istusin autosse ning kõik külalised, helendavad laternad käes, lehvitades mulle teeääres nagu päkapikud. Korraks jälle tundus, et näen kampa lapsi, aga mitte täiskasvanuid. Eks võib nüüd ka ametlikult kinnitada, et mets ja heade juttude kuulamine teevad nooremaks!”

Leidke ikka argimelus ka aega jutustamiseks ja te tunnete, kuidas see salapärane maailm teile hoopis uued ukse avab.

ANNIKA AASA
üks õhtust osasaaja

Rakvere valla noortekeskuste seitsmევõistlused

Üks vägev üritus, mis sai alguse eelmise aasta kevadel spordinõunik Siiri Kohvri ideest. Ettevõtmise eesmärk oli noored kodust välja saada ja aktiivselt liikuma meelitada ja kuna üritus osutus menukaks, tuli seda korrata.

Loomulikult erines noortekate seitsmევõistlus tavalistest spordivõistlustest. Aladeks ei olnud tavapärased 100 m jooks, kaugushüpe jne. vaid ikka midagi põnevamat. Sel aastal olid võistlusaladeks nätsumulli puhumine 1 minuti jooksul (soovitavalt tikutopsi suuruseks), seinast vastu istumine ilma toolita, hüppenõõriga hüppamine 1 minuti jooksul ja võimalikult pika vahemaa läbimine 20 hüppega, kummiku vise, hularõngaga ringid 5 minuti jooksul ja 25 korvpalliviset eri kohast.

Tähelepanekud ja väljavõtte „võistlusprotokollist“

Nätsumulli puhumine. FOTO: SIRLE PIHLAK

Johanna Luts: Sõmeru noortekeskuses osales 19 noort, võistlusepaikadeks noortekas ja park. Väga vahva oli näha kuidas noored proovisid iseennast ületada. Koheselt oli ka näha kes milles kõige tugevam on ja millist ala oleks võinud lõputult uuest ja uuesti proovida. Kinnitust sai vanasõna, et algul ei saa vedama pärast ei saa pidama. Enamik noortest alustas oma lemmikalast ning proovisid järgemööda ka teisi. Seinast vastu istumisel oli põnev näha kuidas kõige vanem ja kõige noorem olid üksteisele konkurendiks. Kuna võistlusaladel osalemine tekitas noortes suurt elevust, oli see igati väärt üritus.

Annika Kook: Lasila noortekeskuses osales ühtekokku 21 noort. Väga meeleolukas ja põnev on juba teist kevadet seda võistlust läbi viia. Erinevad alad annavad noortele võimaluse endas uut külge arendada. Selle aastane vigurala oli nätsumulli puhumine. Üllatusena tõdesin, et mullipuhumise oskus hakkab hääbuma. Lubame noortel rohkem mullinätsu närida ja liigume vabal ajal väljas ringi, et meie piirkonnas ka järgnevatel aastatel heas füüsilises vormis mulle puhuvad noori jaguks.

Hularõnga keerutamine.

FOTO: ANNIKA KOOK

Lilian Loit: Lepna noortekeskuses osales samuti ühises noortekeskuste vahelises 7-võistluses. Ilmad olid ilusad ja soosisid välitegevust. Hüppasime hüppenõõriga, keerutasime hularõngast, selgitasime välja kiirema ja kaugema hüppaja. Raskemaks alaks osutus nätsumulli puhumine. Lõpuks kui näts oli saavutanud vajaliku valmiduse, olid lõualuud juba päris väsinud. Just siis hakkasid suured mullid välja tulema ja oli päris naljakas ja uhke tunne, et sain hakkama. Teine lahe ala oli kummikuvise kahe jala vahelt. Vaatasime oma piltidelt, et kummik lendas nii puu tippu kui pilvedesse, kuid arvesse läks paraku ikka kaugus, mitte kõrgus. Kõige populaarsemaks alaks kujunes vastu seinast istumine ehk siis ilma toolita toolil istumine. Viis mõnusat päeva kulges sportlikult. Noored said iga päev oma tulemusi parandada, kogeda kohtuniku tööd, juhendada teisi ja kontrollida ka vajalikku sporditarvete korrashoidu.

Korvpallivisked Lepnal.

FOTO: LILIAN LOIT

Lilian Lindmäe: Ubja noortekeskuses ei pandud paika konkreetseid päevi teatud alade tegemiseks, vaid läheneti loominguiliselt. Nii sai vahel olla nagu hunt kriimsilm, kellel on seitse ametit, sest igal ajal tuli olla ju kohtunik – kes tahtis saabast visata, kes hularõngaga keerutada jne.

Põnev oli näha, et noortes tekkis tõeline hasart – ma pean ju sõbrast parema tulemuse saama ning seitsmევõistluses oli lubatud ju oma tulemust parandada. Nii tegi mõni noor mõnda ala mitu korda. Noored olid nii kõvasti terve nädala sporti teinud, et korvpalli visked toimusid alles noortekeskuse öö üritusel – öö koss. Nagu meie kliimal kombeks, et mitu aastaaga on ühes päevas, siis õhtuks oli ilm päris jahe, aga meid see ei seganud. Kellel külm hakkas, siis tema sai joosta palli järele. Kui viimane noor oli oma viskeid sooritanud, hakkas õrnalt sadama – ju ilmataat oli meie poolel ja lasi meil välitegevused lõpetada.

Iga ala parim sooritus sai auhinna ja kõik osalejad said ennast premeerida šokolaadiga.

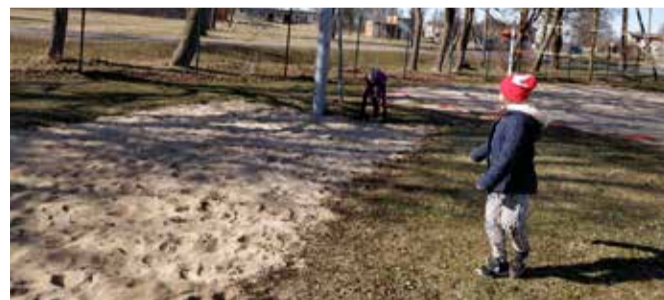
Istumine ilma toolita. FOTO: MOONIKA MÄND

Moonika Mänd: Vaeküla noortekeskuses võttis 7-võistlusest osa 11 noort. Paar päeva noored harjutasid ja kolmapäeval tehti kõik harjutused tulemuste peale. Neljapäev jäeti tulemuste parandamiseks. Hüppenõõri hüppamises oli kõige tublim Anita, kes hüppas ühe minuti jooksul 124 hüpet. Nätsumulli puhumises oli kõige tublim Gloria, kellele läks kirja 8 mulli. 20 hüppega tegi kõige pikema hüppe Ukrainast tulnud noor Artjom, kes hüppas kokku 40 m ja 61 cm. Kummiku viskes lennutas samuti Artjom kummiku kõige kaugemale ja tulemuseks oli 30 m 27 cm. Hularõnga keerutamises tegi rekordi Karl Mattias, kokku keerutas ta 517 tiiru ning vastu seinast istumise võitis 6-aastane Riko. Tema ajaks oli 2 minutit ja 28 sekundit. Korvpallis jäid tulemused nulliks.

Noored elasid üksteisele kaasa ja aitasid mõõta vahemaid ning arvestada tulemusi. Noorte autasustamine toimub pidulikult 23. juunil Vaeküla jaanitulel.

Elin Lemberg: Arkna noortele oli 7 võistlus juba eelmisest aastast tuttav ja põnev oli oma eelmise aasta tulemusi parandada. Oli ka neid noori, kellele see oli uus ning tänu võistlustele said nad uusi oskusi, näiteks hularõngaga keerutamine või nätsumulli puhumine. Üks lemmikalasid oli 20 hüpet. Siin tegid häid tulemusi suured ja väikesed.

Veltsis tegime võistlused mänguväljakul. Suureks väljakuteks olid korvpallivisked suure tuulega. Õnneks on Veltsis mitu korvirõngast ja võistleja sai katsetada, millise korvi all tuul kõige vähem segab. Kui tavaliselt on hüppenõõriga hüppamiseks tüdrukud edukad, siis seekord ei jäänud poisid sugugi tüdrukutele alla.

Kummikuvisked Veltsja Uhtna moodi.

FOTO: ELIN LEMBERG, DIANA PÄHKEL

Valla noortekeskuste juhtide poolt suur aitäh kõigile tublidele noortele sportlastele, kes võistlustel osalesid. Alati ei ole tõepoolest tähtis mitte võit, vaid osavõtt. Tänuksõnad ka kolleegidele, kes oma panuse andsid, sest koostöös peitub võlu. Aktiivset kevadet!

Protokolle sirvis SIRJE REBANE

Spordiuudiseid Näpi koolist

Näpi kooli sportlased löövad aktiivselt kaasa Eriolümpia Eesti Ühenduse üritustel ja on nii mõnelgi võistlusel üle kullatud.

Ujumisvõistlused Tallinnas

3. mail toimusid Tallinnas Sõle spordihoones Eriolümpia Eesti Ühenduse ujumise võistlused, kus oli võistlustules 18 erinevat asutust rohkem kui 130 uujaga, saatjateks treenerid ja lapsevanemad. Võisteldi 25, 50, 100 ja 200 m distantsidel ning teateujumises 4x25 m. Selgitati välja Berliini 2023 maailmamängudele sõitvad sportlased. Näpi koolist jahtisid maailmamängudele kohta Kevin Heinpaju ja vilistlane Andres Teder. Näpi kool saavutas 4x25 teatevõistluses III koht (Kevin Heinpaju, Kevin Lillepuu, Gerhard Koitsaar ja ankur Andres Teder).

Tänuüritus parimatele sportlastele

Treener ja õpetaja Andres, Karoliina, Martin-Kert, juhtkonna esindaja Anneli. FOTO: MARITA STEPANOVA

17. mail toimus Järveveere Puhkekeskuses Eriolümpia Eesti Ühenduse tänuüritus. Tunnustati 2021. aasta parimaid sportlasi ja treenereid ning tänati tegevustes osalevad asutusi ja koostööpartnereid. Muusikalise vahepala tõi külalistele eelmise aasta superstaari saates kuulsust kogunud Andreas Pall. Näpi kooli parimad sportlased olid Karoliina Veiman ja Martin-Kert Štšerbakov. Lisaks sportlastele sai treeneripremia kehalise kasvatuse õpetaja Andres Lillemägi.

Jalgpall

19. mail käis Eesti Jalgpalli Liit tutvustamas projekti „Jalgpall kooli“. Klubi jalgpalli Kuressaare klubis mängiv Rauno tegi mängulisi harjutusi õpilastele. Pärast kaht 45-minutilist koolitust arvasid paljud, et jalgpall on põnev.

VIVILGAMES 2022 Norra Kuningriigis

Lisaks Eriolümpia Eesti Ühenduse tegevustes kaasalõõmisele osalevad kooli sportlased ka Eesti Paroolümpia ja Eesti Vaimupuudega Inimeste Spordiliidu tegevustes.

Vivil Eesti koondis.

Kahel Näpi kooli õpilasel, Kevinil ja Merililil, oli võimalus esindada Eesti Paroolümpia-komiteed Norras, Vivil mängudel 20.–22. mail. Need mängud on intellekti- ja vaimupuudega inimeste spordiüritus, kus võisteldakse boccias, kergejõustikus ja ujumises, kuid võistluste vahel tegeletakse paljude muude põnevate asjadega. Eestlased on Vivil mängu külasthanud aastast 2005 ning delegatsiooni juhi Mallika Koeli sõnul on need mängud heaks stardipakuks tulevastele parasportlastele rahvusvahelisteks võistlusteks. Kevin ja Merilin ujusid 25 m, 50 m ja jooksid 100 m nii individuaalselt kui ka meeskondlikult 4 x 100 m ja 4 x 100 m jooksid eestlased 36 meeskonna seas kolmanda aja.

ANDRES LILLEMÄGI
Näpi kooli õpetaja
FOTOD: ANDRES LILLEMÄGI

ÕUES ÕPPIDES

Veetsime õues põneva õppenädala

FOTOD: KADI MURAKAS

KADI MURAKAS
Sõmeru kooli huvijuht

Ka sellel kevadel kutsus Tartu Ülikooli liikumislabor meie koolipere õue õppima. Kui varasemalt oleme õues olnud vaid ühe ühise päeva, siis seekord saime õues õppimiseks plaane

teha lausa terveks nädalaks! Õuesõppenädala eesmärk on suunata õppetöö klassiruumist koolihoovi, kooli lähedal asuvasse parkidesse ning hiljem läbi kogemuste jagamise saada julgust ja ideid juurde ikka järgmisteks õuetundideks (liikumakutsuvkool.ee).

Olles eeskujulikud programmi liikmed, siis muidugi kolisid paljud ainetunnid sellel nädalal õue. Ilmad olid juba päris mõnusad ja päike tegi osalistel tuju heaks. Väljas toimusid vahvad matemaatikatunnid, kus mõõdeti puid, tehti liikumispausidega tehteid ning väänati kõrtest geomeet-

rilisi kujundeid. Loodusõpetuses korrati puuliike, mõõdeti neid ja lõimiti seda matemaatikaga, leiti nende puulehtede aritmeetiline keskmine. Keemia tundides joonistasid õpilased etteantud valemite-skeemide abil orgaaniliste ainete valemite kriitidega asfaldile ning mängisid happeteemalist pärlimängu kus küsimused ja ülesanded rippusid ümber kooli puude küljes. Eesti keele tunnis kirjutati riimuvaid mõistatusi, mille vastus oleks ümbritsevast loodusest leitav. Ei puudunud meil ka õue tööõpetuse, kunsti ja muusika tund. Tööõpetuses immutati siseaia euroalustest mööblit, muusikas koostasid õpilased looduslikest materjalidest rütmiharjutusi ning kunstõpetuses tuli looduslikest materjalidest värvilisele lõuendile inimese kujutis tekitada. Ka keeletunnid käisid õues ringi vaatamas ja mänges mängimas. Meie õuesõppenädal oli põnev ja tore. Õpetajad said rutiinist välja, õpilased said värskes õhus oma ajusid ragistada ning tunnid olid praktilised ja lõimitud.

Sõmeru kool pooldab õuesõpet alati, ka õuesõppenädala väliselt. Kui ilm kannatab, siis meie õpetajad lähevad oma õpilastega välja toimetama. Nii säilib kõikide osaliste motivatsioon ja õpihuvi, hea tervis ja rõõmus tuju.

Ei ole halba ilma, on valesti valitud riietus!

Mõned näited: Imeline matemaatika.

Ja meeldiv saab kasulikuga ühendatud – või siis vastupidi

Käib töö ja ELU koos!

SIRJE REBANE
Uhtna kooli õpetaja

Et seda viga ja liigseid vabandusi vältida, kuulutas Uhtna kool samuti maikuu

eelviimase nädala ametlikult õuesõppe nädalaks. See ei tähendanud küll päriselt seda, et absoluutselt kõik tunnid õues mööda saata tuli, aga võimalusi, mida koolimaja ümbrus pakub on meil kuhjaga ja rohkemgi

veel – staadion ja virgetusväljak, kuulsuste park ja kooliaed, mõisapark ja õuesõppe klass, lauluväljak ja külatänav ning loomulikult koolitiik ja Kunda jõgi. Ükski neist kohtadest polnud osalejatele võõras ja õue-

tunde on õpetajad teinud varemgi, eriti kevadeti, kui õhk lausa kutsus õue. Nagu öeldud, oli seekordne õuesõpe rahvarohkem. Füüsika ja keemiatundide raames tehti katseliselt kindlaks, mis metallist on tehtud koo-

limaja ümbruses olevad prügikastid ja kas kõrreliste varres leidub tärklisi, arvu- tati Kunda jõe voolukiirust ja korraldati prügijooksu, nähti kunsti ja tehti kunsti. Igati vahvale ettevõtmisele pani põneva punkti õpetaja

Evelini Teppo ja õpetaja Kairi Uueni valmistatud interaktiivne matemaatika- tund 4.-9. klassi õpilastele, kus sõna otseses mõttes seoti meeldiv kasulikuga ja vastupidi.

Õues õppimine on põnev ja lõbus

Piknik.

Otsismäng.

Fantaasialoom.

Matkapäev.

FOTOD: ANNE NAGEL

ANNE NAGEL

Lepatriinude rühma õpetaja

Nii arvasid Veltsi lapsed, kui nädal otsa sai.

Nädal algas põneva otsismänguga, kus pildi järgi tuli õuealalt üles leida need aarded, mis loodus meile pakub. Küll andis ikka mõelda, kust mida leida. Tuli isegi sõbralt nõu küsida, et kust tema leidis ja kas sinna jäi

ehk veel. Oh seda rõõmu, kui kõik 10 aaret kenasti kokku saadi. Nagu Bingo, arvas üks lastest.

Teisel päeval tutvusid Lepatriinu rühma lapsed politsei tööga politseimuseumis ning jalutasid Rakvere rahvapargis. Väikesed Tibu rühma lapsed panid aga mulda maitsetaimede seemned.

Kolmandal päeval said ka Lepatriinu rühma lapsed teha näpud mullaseks ja

külvata maha porgandi ja punapeedi seemned.

Neljas päev oli Veltsi lastealad-alkkoolis matkapäev. „Lepatriinud“ said matkata Kloodi mõisa juurde. Teel uuriti taimi ja putukaid ja kohale jõudes tutvuti mõisaga nii seest kui väljast. Oi, mis põnevad toad mõisas olid! Lapsed said võrrelda, mis vahe on mõisa toal ja nende kodusel toal. „Tibude“ tee viis Veltsi mõisa juurde, kus sai teha tutvust seal kasvavate taimedega,

mängida taimede äraarvamise mängu, valmistada lilledest pilti. Muidugi käis matka juurde ka kosutav piknik.

Nädala lõpus lasime fantaasialennata. Seda nii pildi joonistamisel, kui looduslikust materjalist loomade meisterdamisel.

„Vahva nädal saigi otsa. Ainult sööma ja magama pidime tuppä tulema!“ Sedasi arvasid lapsed. Küllap teeme needki ära.

Õues saab teha ju kõike!

Värkstoia konverents Sõmeru koolis

KADI MURAKAS, huvijuht
TIJU MURU, õpetaja

Projekti nimi, mille tõttu konverentsi korraldatakse, on „Lääne-Viru Värkstuba“. Tegemist on Väike-Maarja gümnaasiumis toimuva õpitoaga, mis koostöös Tartu Ülikooli Teaduslaboriga koostab erinevaid elulisi õppetunde, mis on mõeldud II ja III kooliastmele. Peamiselt puutuvad õpilased seal kokku tavaelu probleemidega, mida siis tuleb hakata lahendama kasutades loodusteaduslikke meetodeid. Õpetajad saavad enamasti enne uue õpitoaga tutvuda ja omalt poolt soovitusi anda, kuidas see lastele huvitavamaks muuta.

Projektis osaleb Lääne-Virumaa 9 kooli: Vinni-Pajusti gümnaasium, Simuna kool, Rakke kool, Kiltsi mõisakool, Roela lastealad-põhikool, Sõmeru põhikool, Väike-Maarja gümnaasium, Rakvere ametikool ja Laekvere põhikool.

Projektiga alustati 2018. aasta sügisel ja sellest ajast on ka Sõmeru kooli õpilased seal ikka ja jälle toimetamas käinud. Sellel kevadel toimus traditsiooniline konverents juba neljandat korda ja seekord oli korraldamise ja võõrustamise au Sõmeru koolil. Konverentsi teemaks

Sõmeru kooli õpilased esitlust tegemas.

FOTO: KADI MURAKAS

oli taaskasutus ning õpilased seitsmest erinevast koolist tutvustasid enda seotust ning samuti oma kogemusi selle teemaga. Sellel aastal osalesid Väike-Maarja, Simuna, Laekvere, Rakke, Roela ja Kiltsi koolide õpilased.

Konverentsi avas tervitusega meie kooli direktor Virge Ong, peale mida kuulaskime kooli tüdrukute ansambli etteasteid ning õpetaja Kadri Mark rääkis käimasolevast Erasmus+ projektist „Together for a green future“, mis samuti keskendub taaskasutuse tähtsusele. Seejärel alustasime ettekannetega.

Väike-Maarja kool rääkis tänapäevase taaskasutusest ja sellest, kuidas erinevad jalanõu- ja elektroonikafirmad on taaskasutusmaterjalide peale üle läinud. Simuna kool tutvustas erinevaid esemeid, mida nende kooli käsitöötundides taaskasutatavatest materjalidest tehakse. Laekvere kooli esindaja tutvustas põgusalt oma loovtööd, mis oli prügisorteerimise teemal koostatud. Sõmeru kooli 8. klassi tüdrukud Lisandra ja Damiana tutvustasid samuti oma klassi loovtööd, sest sellel aastal olid väga paljud valinud praktilisteks loov-

töödeks just taaskasutuse renoveerimise ja ehitamise näol. Lisaks tutvustasid nad külalistele meie kooli uhiuut sise-aeda, mis on samuti taaskasutuse põhimõttel rajatud. Rakke kool näitas kuidas vanadest lõngajuppidest vahvaid istmealuseid valmistada, Roela kool tutvustas isemeisterdatud putukaid, mis Rakvere teatri „Putukahotelli“ projekti kolisid ning Kiltsi mõisakool tõi meile isevalmistatud paberist näidiseid katsuda ja vaadata. Päeva lõpetasime ühise lõuna ja Kahhooi mänguga.

Kes ees, see mees!

Sellise loosungi all toimus Stenbocki majas laiadele rahvahulkadele veel avalikustamata valitsuse vahetus, mille korraldas Uhtna ja Sõmeru kooli 9. klass ja kus valitsusohjad haaras sedapuhku Uhtna kool. Tõsi, ametipostidel oldi küll väga lühikest aega – kõigest paarkümmend minutit, aga mingi tunne saadi igatahes kätte. Julgelt ja selgelt avaldas arvamust peaminister Robin Valk, talle sekundeerisid erinevate valdkondade ministritena Lisete Uueni, Helena Semjonov ja Raiko Pähkel. Küsimusele, et mis tunne oli, vastas Lisete, et seni kui „ajakirjanikke“ otsa vaatamas ei olnud, oli kõik hästi.

Kui nüüd külauduste tasandilt pärismaailma naasta, siis sai taas tõelisuseks kaks aastat pausil olnud kodanikuhariduse programm Minu Riik õppepäevad, kus põhikoolide 9. klasside õpilastel oli võimalik täiendada oma teadmisi riigist ja valitsemisest.

Seekordsel visiidil külastati Brüsselis asuva Parlamentariumi eeskujul Euroopa Elamuskeskust, kus oli võimalik ennast interaktiivselt kurssi viia Euroopa Parlamendi tegevusega, jälgiti riigikogu arutlust koolilõuna rahastamisküsimustes ning tutvuti Stenbocki maja igapäevaeluga. Väga hariv oli ka Eesti Panga muuseumi külastus. Paraku oli meie aeg piiratud, aga soovitan soojalt: „Kui pealinna juhtute, astuge läbi – Estonia pst.11 – ja te ei kahetse. Seal on mida vaadata.“

SIRJE REBANE

Pressikonverents.

FOTO: SIRJE REBANE

Üllatused emale

Maikuu kõige tähtsam tähtpäev on ju emadepäev. Suures ootuses oli terve nädal enne emadepäeva meil tegusid täis. Lausa kolmel päeval jutti said kõik soovijad vahetundides emadele erinevaid kingitusi meisterdada. Esimesel päeval ootasid laual taustatükid, paberist raamid ja kaunistused, et kokku kleepida üks vahva pildiraam. Pildiraami sisse läks pildike endast ja emast, mida sai täpsemaks värvida. Teisel päeval keerasime ja kleepisime krepp-pabereid, liimisime need pulga külge kinni ja oligi lilleke valmis. Kolmandal päeval punusime paeltest käevõrusid, mida sai kaunistada pärlite ja südamekestega. Kõik meisterdatud kingitused said väga armsad ja ilusad. Usume, et ka emad jäid üllatustega rahule.

KADI MURAKAS
Sõmeru kooli huvijuht

Valmivad üllatused emadepäevaks.

FOTO: KADI MURAKAS

Ettevõtjate inspiratsiooniõhtud koguvad hoogu

17. mail toimus AS OG Elektra kompleksi uues seminarikeskuses Tobia külas Rakvere valla ettevõtjate järjekordne inspiratsiooniõhtu.

SIIRI KOHVER
spordi- ja tervisedenduse nõunik

Taoliste kohtumiste eesmärgiks on aidata kaasa valla ettevõtjate teadmiste ja oskuste edendamisele, konkurentsivõime suurendamisele ning ühtse koostöövõrgustiku ülesehitamisele ja tugevdamisele. Inspiratsiooniõhtud toimuvad erinevates Rakvere valla ettevõtetes, seeläbi on võimalik tutvuda erinevate ettevõtete tootmisruumide ning võimekuse ja võimalustega.

Kohtumisel tegi ettekande Maksu- ja Tolliameti maksuauditi osakonna üksuse juht Külli Koidumäe. Arutelu teemadeks oli Ukrainast saabunud sõjapõgenike värbamine ja sellega

FOTO: SIIRI KOHVER

seotud erisused (töötamise registreerimine, töötasu maksustamine Eestis, erisused võrreldes mitteresidentide maksustamisega jne). Lisaks saime ülevaate maakonna maksulaekumise üldpildist (sh Rakvere valla positsioonist) ja maksukäitumisest (ettevõtjate maksukäitumise hinnangu osas).

Ettekandega jätkasid Töötukassa Lääne-Virumaa osakonna tööandjate konsultandid Antonina Vorontsova ja Anu Tooming. Teemadeks Ukrainast saabunud sõjapõgenike värbamine, ettevõtjate ja Töötukassa vahelised koostöövõimalused maakonnas, probleemidest tööturul, tööturu olukorrast maakonnas ja Rakvere vallas.

Ettekannetele ja arutelule järgnes tutvumine AS OG Elektra logistikakeskusega ja vastvalminud elamuskeskuse külastus.

Suur tänu kõigile osalejatele, ettekande tegijatele ning võõrustajale.

Järgmine Rakvere valla ettevõtjate inspiratsiooniõhtu toimub juba septembris.

Elu vajab elamist

IRINA VASSILJEVA, Uhtna hooldekodu sotsiaaltöötaja

Olenemata kriisidest ja ärevast ajast ei tohi me unustada ennast ja oma vaimset tervist.

Uhtna hooldekodus elab hetkel 37 hoolealust, kellest 24 on II maailmasõja üle elanud või siis sellel ajal sündinud.

Ei lähe mööda ühtegi päeva, kui söögilauas pole kõneaineks sõjaolukord Ukrainas. Et maandada nende ärevust, olen korraldanud hoolealustele vestlusringe. Räägime seal aktuaalsetel teemadel läbi oma mõtete ja tunde.

Oleme andnud ka omapoolse panuse sõjapõgenike abistamiseks. Meie meeskonnas sai tööd 3 tublit Ukraina naist, kes usinasti ka eesti keelt õpivad.

FOTO: MARINA LANDBERG

Eestis tegutsev ukrainlaste lauluselts Barvinok on olnud meie majas sage külaline. Pärast pikemat pausi olid nad taas siin ning laulsid koos Ukraina kaasmaalastega. Loodame, et saabuvad kevad toob endaga kaasa rahu Ukrainas. Et suvi oleks muretum ja päikselisem. Et meil jätkuks jõudu võiduka sõja lõpuni!

Uhtna hooldekodu koristustalgud. FOTO: MERJE KALLIP
Südamest oleme tänulikud Uhtna kooli õpilastele ja õpetajatele, kes olid abis hooldekodu koristustalgutel.

Eestis jätkub iga-aastane karuputke võõrliikide tõrje

Sel aastal tellis Keskkonnaamet riikliku karuputke võõrliikide tõrje enam kui 2200 hektarile. Hiid- ja Sosnovski karuputkede leviku peatamiseks on oluline tõrjuda neid kõikides kasvukohtades.

Sosnovski karuputk ja hiidkaruputk on ohtlikud nii kodumaisele loodusele kui ka inimese tervisele. Need ja teised invasiivsed võõrliigid on Eestisse sattunud inimese abiga ning võtavad kodumaistelt liikidelt ära elupaiku.

„Kui karuputke võõrliigid toodi kunagi Eestisse söödakultuurina sisse, ei osatud arvestada nende kahjulikku mõju inimeste tervisele ja elusloodusele. Kliimamuutuste toel on ka uute invasiivsete võõrliikide Eestisse jõudmine ja püsijäämine üha tõenäolisem. Seetõttu tuleb uute liikide sisse toomist vältida, et probleeme ja meie looduse tundmatuse ni muutumist ennetada,“ selgitas Keskkonnaameti loodushoiutööde büroo juhataja Eike Tammekänd.

Keskkonnaameti tellitud karuputketõrje kestab maikuust augustini, vajadusel kauemgi. Esimene tõrjetööde ring peab olema lõpetatud 15. juuniks. Tõrjumistöid tehakse üle Eesti kõikjal, sõltumata maa omandist ja sihtotstarbest.

Sosnovski karuputk. FOTO: MARKO KUKK

„Mõnel pool on tõrjetööd juba alanud. Suurem töö algab maikuu teises pooles, mil taimed on kasvanud umbes 20 cm kõrguseks. Kindlasti ei jõua tõrjuda maikuu jooksul kõikidesse kolooniatesse – see aga ei tähenda, et mõni teadaolev kolooniad jääks tõrjest välja,“ kinnitas Eike Tammekänd.

Iga maaomanik ja loodusest hooliv kodanik võib karuputke võõrliike ka ise välja kaevata, järgides Keskkonnaameti kodulehel viidatud ohutusnõudeid. Kaardistatud kolooniate asukohti saab vaadata Maaameti karuputke kaardirakendusest.

Karuputke võõrliike tõrjutakse tihedamates kolooniates taimestikvahenditega, ent järjest enam ka taimi labidaga välja kaevates. „Välja kaevamist eelistame peamiselt mahe- ja õuealadel, mesilate lähe-

duses ning väikestes ja hõredates putkekolooniates. Veekaitsevööndis on taimi lubatud vaid labidaga välja kaevata,“ sõnas Keskkonnaameti loodushoiutööde büroo juhataja.

Tänu tähelepanelike kodanike teadetele ning spetsialistide välitöödele kaardistas Keskkonnaamet möödunud aastal 661 uut karuputke võõrliikide kolooniat 132 hektaril. Karuputke võõrliikide uutest leiukohtadest palub Keskkonnaamet teatada e-aadressile info@keskkonnaamet.ee. Uued kolooniad lisab amet tõrjesse esimesel võimalusel, mitte hiljem kui järgmiseks suveks.

„Iga leitud ja tõrjesse lisatud koloonia aitab võõrliikide levikut ja nende ohjamiseks kuluvat aega vähendada. Oleme väga tänulikud kõikidele kodanikele, kes on looduses nähtud karuputke võõrliikide kasvukohtadest

meile teada andnud,“ ütles Eike Tammekänd.

Maaomanikel on õigus karuputke võõrliikide riiklikust tõrjest keelduda, kuid siis tuleb nende tõrjumisega ise tegeleda. Üksikuid taimi soovitabki Keskkonnaamet välja kaevata maaomanikel endil.

Erinevalt teistest Euroopa riikidest on Eestis karuputke võõrliike tõrjutud enam kui kümme aastat. Tänu järjepidevale tööle on nende levik aasta-aastalt Eestis oluliselt vähenenud ja karuputki võib meie looduses järjest vähem kohata.

• Karuputke võõrliigid on kantud võõrliikide nimekirja nii Eestis kui ka ka Euroopa Liidu tasandil. See tähendab, et nende kasvatamine ja leviku mistahes viisil soodustamine on keelatud. Eestis korraldab karuputke tõrjet Keskkonnaamet.

• 2022. aastal karuputke võõrliikide tõrjumiseks tellitud tööd lähevad maksma ligi 402 000 eurot.

• Võõrliik on teadlikult või kogemata riiki toodud liik, mis poleks ise sinna jõudnud. Invasiivne võõrliik ohustab kohalikku loodust ja võib tekitada majanduslikku kahju.

• Võõrliigid on maailma bioloogilise mitmekesisuse vähenemise põhjustajana elupaikade kao järel teisel kohal.

KESKKONNAAMET

Kurvist kurvi meie vallas

13. juuni väisab meie valda TV3 meelelahutussaade „Kurvist kurvi“, koos Jaagup Kreemi ja Arlet Palmistega, et tutvustada mida põnevat siin leidub.

Külastatakse OG Elektra tootmist, elamuskeskust ja automuuseumi.

Südapäeval võetakse luubi alla Sõmeru piirkonna spordi- ja vabaajarahatise. Eelmisel aastal valminud Sõmeru rahvaspordiväljak, terviserajad ning suusamägi koos kunstlume tootmise arendusega, madalseiklusrajad. Uhkeldatakse oma jalgpalliklubi, suusatajate ja ratsutajatega. Osaletakse volüümikate trennist ja kogetakse palju muud põnevat.

Kella 15 ootab Aluverre krossirada ja punnvõrre kestvusõit.

Viie aeg tehakse tiir Uhtnas, väisatakse kooli ja nokitsetakse Tegulas ja noortekas.

Päevale pannakse punkt kell 18 Uhtna külaplatsil, kus astuvad üles Uhtna naiskoor ja rahvatantsurühm Tantsumaiais, Sõmeru näitering.

Tule ja saa sinagi päevast osa!

Suured külalised

KERSTI KUUSALU
Tibude rühma õpetaja

Veltsi lasteaed-algkooli külastas Veltsi tall koos kahe poniga. Lapsi rõõmustasid ponid Raja-Ludvig ja Rügaviina. Nagu kõikidel inimestel on ka ponidel oma iseloom. Veidi suurem poni, Rügaviina, oli nii rahulik ja tasakaalukas, et kohapeal seistes vajus tal lausa silm kinni ning jäi hetkeks tukkuma. Kui see poni oskaks rääkida, siis ta ütleks, et olen pisike ja nunnu ning kõikide laste sõber. Teine poni, Raja-Ludvig, oli veidi väiksem ja püüdis kohe kõikide pilke võita. Muidugi oli ta trenni tüdrukute poolt kenasti säitud ja patsi punutud lakk ja saba lausa nõudsid näitamist. See väike poni oli natuke selline ulakas ja kohati püsimatu. Eelkõige unistas ta ainult toidust. Nimelt, kui Raja-Ludvig muutus veidi rahutuks, ütlesid tüdrukud, et varsti saad porgandit ja siis käitus ta jälle korralikult. Meie laste arvates

Meil käisid külas ponid Veltsi tallist.

FOTO: MARGE LAAGUS

olid mõlemad loomad väga toredad ja rahumeelsed ja seda nad kindlapeale ka olid. Lisaks saadi palju uusi teadmisi, sest Veltsi talli omanik Kaisa-Liisi tegi väikse ülevaate hobustest ja rääkis kuidas loomade juures peab käituma. Kõik lapsed oskasid olla väga rahulikud ja kannatlikud, et ponid kogemata kõvema hääle peale ei ehmuks. Veel nägid lapsed, millised on ponide hambad.

Boonuseks oli ponisõit ja 1,5-tunnine jalutamine ümber maja möödus linnutiivul.

Suuremad ja julgemad lapsed said mõlema poni seljas olla ja sõita päris mitu ringi. Kes tahtsid, said ponile pai teha ja koos poniga pilti teha.

Oli üks väga tore päev, sest iga päev ei kohta selliseid külalisi ja oli lapsi, kes nägid nii lähedalt ponisid esimest korda.

Kingituseks andsime külalistele kaasa kotikese kuivatatud leiba/sepikut ja porgandit. Ja kui meie vahvad külalised hoovist välja läksid, nägime, kuidas ponid koos

oma ratsanike Nele ja Ellinoriga põllul galopeerisid.

Mõnel lapsel tekkis isegi huvi kunagi ka päris ratsutamise trenni minna ja ehk isegi võistlustele jõuda. Poni Rügaviina on kogenud võistlusponi ja alati võib tema peale kindel olla. Raja-Ludvig on käinud võistlustel ainult paar korda, aga siiski on ta äärmiselt silmapaistev loomake.

Meie uued sõbrad jätsid meile kingituseks labidatäie rammu aiamaale.

Soovitused värskete lapsevanemale rahaasjade planeerimiseks

Lapse saamisega kaasneb palju kulutusi. Erinevate hüvitiste kasutamine ja beebiga seotud kulutuste planeerimine annavad võimaluse lapsega koju jäädes raha siiski ka säästa. Eesti suurima rahatarkuse Facebooki grupi Kogumispäeviku eestvedajad ja lapsevanemad Kati Voormets ja Mari-Liis Jääger ning suve lõpus emaks saav Kaija Pook jagavad nõuandeid, kuidas oma rahaasju värskete lapsevanemana planeerida.

Millal jääda emapuhkusele?

„Emapuhkusele saab jääda 31–70 päeva enne lapse eeldatavat sünnitähtaega. Iga ema saab ise otsustada, millal tema jaoks selleks õige aeg on,“ räägib Kaija. „Rahaliselt oleks kõige mõistlikum emapuhkusega alustada vähemalt 31 päeva enne lapse sünnitähtaega. Nii ei kaasne rahalist kaotust. Kui ema otsustab jääda puhkusele hiljem kui 31 päeva enne lapse sündi, näiteks vaid 25 päeva enne, siis vahepealse kuue päeva eest hüvitist ei maksta ja kaotatud päevi ei liideta hilisemale vanemapuhkusele,“ selgitab ta.

Kaija ise otsustas emapuhkusele jääda aga juba 70 päeva enne eeldatavat sünnitähtaega. „Mõtlesin, et kasutan maksimaalselt puhkamiseks ja ettevalmistusteks ära aega, kus olen veel n-õ omapäi. Rahalise poole pealt tasub aga märkida, et kuna alustan emapuhkust ja sealjuures ka emapalga saamist varem, siis selle võrra hilisem vanemapuhkuse periood ning vanemapalga saamise periood natuke lüheneb,“ märgib ta. „Sisuliselt oleksin saanud veel umbes kuu aega käia tööl ning saada tööandjalt palka. Selle võrra oleks hilisem vanemapuhkus ja riigilt saadav vanemahüvitis ka ca 40 päeva võrra pikem olnud. Iga lapsevanem langetab oma otsused ise ja oma rahalisel olukorral otsa vaadates olin valmis seekord sellise otsuse langetama,“ julgustab ta.

Millisel ajavahemikul on rahaliselt kasulik emapuhkusele jääda?

„Vanemahüvitise arvestusperioodi leidmiseks lahutatakse esmalt lapse sünnikuust sellele eelnevad üheksa kuud ja hüvitise suurus arvestatakse sellele üheksale kuule eelneva 12 kuu sotsiaalmaksuga maksustatavate tulude alusel,“ räägib Mari-Liis. Kui raseduse ajal on palka tõstetud, tuleb arvestada, et vanemahüvitis on väiksem kui viimati saadud palk.

Kas vanemapuhkus on alati 1,5 aastat?

„Kui jääda emapuhkusele 31 päeva enne lapse eeldatavat sünnitähtaega, siis on hilisem jagatava vanemapuhkuse periood ca 514 päeva. Sellele arvu sees on ka need emapuhkuse päevad, mis kasutamata jäid, kuna ema ei alustanud emapuhkust kohe 70 päeva enne eeldatavat sünnitähtaega,“ selgitab Kaija.

„Kuna mina otsustasin emapuhkusele jääda juba 70 päeva enne sünnitähtaega, siis vanemapuhkuse periood minu jaoks lüheneb 475 päevale, mis teeb vanemahüvitise maksmise ajaks umbes ühe aasta ja 3,5 kuud.“

Kas rahaliselt on mõistlik saada kaks last järjest vahepeal tööle minemata?

Kati sõnul on laste saamise otsus väga individuaalne, kuid rahaliselt ei pruugi kahe lapse saamine järjest olla kõige kasulik. „Kui vanem vahepeal tööle ei käi, siis ka teise lapsega saab ta sama suurt vanemahüvitist kui esimese lapsega. Samas elukallidus kasvab pidevalt,“ räägib ta. Kui lapsed sünnivad väiksema kui kolmeaastase vahetega, siis võrreldakse esimese ja teise lapse pealt arvatud hüvitisi ning teise eest makstakse neist kõrgemat Sellega püüab riik julgustada järjest laste saamist,“ selgitab Mari-Liis.

„Kuna vanemahüvitise seadust muudeti 1. aprillil 2022 ning seal on päris palju erinevaid nüansse, siis tasub alati üle küsida Sot-

siaalkindlustusametist, kuidas teie konkreetse juhtumi puhul rahasid arvestatakse,“ lisab ta.

Kuidas jagada lapse saamisega pere kulusid?

Lapse saamisega pere kulud kasvavad ning oluline on peres läbi arutada, kuidas neid kulutusi jagatakse. „Vältida tuleks olukorda, kus suuremad tulevikuga seotud kulutused nagu näiteks auto ost, investeeringud, kodulaenumaksed teeb ainult üks vanem, samal ajal kui teine vanem ostab söögi, riided ja laste asjad. Ebameeldiva lahkimineku korral võib juhtuda, et lapsevanemal, kes on katnud pere igapäevaseid kulutusi on raske tõestada oma rahalist panust pere eelarvesse ning tal puudub õigus teise poole soetatud varale,“ selgitab Kati.

Tema sõnul aitab erinevate kulutuste võrdselt jagamine paremini mõista, kui palju asjad maksavad. „Osadele meestele võib olla üllatus kui kallid on beebiasjad. Olen kuulnud ka oma tutvusringkonnast, kuidas värsked lapsevanemad on üllatunud, et laste kummikud maksavad 30 eurot ja kombinesoon 100 eurot,“ ütleb Kati.

Kas vanemapuhkusest tööle naastes tohib küsida palgakõrgendust?

„Kui ettevõttes on vanema vanemapuhkusele oleku ajal palka tõstetud, siis töölepinguseaduse järgi on ka vanemapuhkusest naasnud õigus saada palgatõusu ja teisi hüvesid, mida tema äraolekul on teistele töötajatele pakkuma hakatud,“ räägib Kati ning lisab „Tööandjad võivad küll arvata, et vanemapuhkusest olnud võivad olla valdkonnast mõned mahajäämused, aga kui ta palgaks uue töötaja, siis ka tema vajaks väljaõpet ning sooviks ikkagi sama palka nagu on teistel selle ettevõtte töötajatel.“

Missugused rahalised võimalused on lapsega koju jäämisel pärast vanemahüvitise saamise lõppu?

Swedbank AS

Istutades oled õnnelik

MONIKA GUSTAVSON
Sõmeru lasteaed Pääsusilm õppealajuhataja

Seda tuntud väljendit silmas pidades oli 11. mai õhtul Sõmeru lasteaia rühmarõududel palju meeldivat elevust – peeti taimelaata.

Kõigist neist seemnetest, mis lapsed paar kuud tagasi mulda külvasid ja mida nad suure hoolega kasvasid ning ümber istutasid, olid nüüd saanud uhked potitaimed. Ostjail oli valida nii ilu- kui tarbetaimi.

Iga rühma juures oli omanäoline väike laot, kus meeleolu täiendasid kas väike kohvik, näitus või hoopis õnneloos. Loodetavasti pakkus see õhtu õnne kõikidele osalejatele.

Suur tänu õpetajatele ja lastele laada korraldamise eest ning lapsevanematele suur tänu lahke toetuse eest!

FOTO: Evelin Aasa

Taimelaat.

FOTO: ELLE ULM

Perepäev

*Tere, tere, tore päev!
Meie majas perepäev.
Koostegutsemise soovil
kõnneti kooli hoovi –
lapsed ema-isaga, mõnel vanaema ka.
Esitatu laule, luulet, emale,
paid ja kallid tehti temale.
Aga siis ei olnud enam mahti,
küire töö läks kohe lahti ...
Pesakastid lindudele puule,
Salatid ja vorstid näljasele suule,
ning et sügisekski jätkuks toiduvaru
abiks lauad, kruvid, trellid, kärud ...
peenrakastid emade ja laste nõul,
isade tugeval jõul,
kokku küirelt said monteeritud
ja mullagagi täidetud.
Vorstid, salat ja magusa amps,
juturingis paps ja emps,
lapsed mõnuses mänguhoos.
Oh, kui vahva on teiega koos,
meie lasteaia- ja koolilaste pered,
ootame teid ja hüüame: „Tere!“*

ANNELI MARTINSON
kooliõpetaja

Puhas plats kiidab töötegijaid

MAIA SIMKIN
heakorraspetsialist

Taas on möödas kevadiste koristustalgute Teeme Ära periood. See ei tähenda sugugi, et meie teede ääred ja maanteedkraavid oleksid nüüdsest laitmatult prügi-vabad, aga suur töö tehti ära ning kiiduväärt talgulised andsid suure panuse meie koduümbruse korrastamisel.

Rakvere vallas peeti organiseeritud talgud Uhtnas, Sõmerul, Ubjas, Lepnal, Tõrremäel, Andjal, Sämis, Eskülas ja Tõrmas.

Peamiselt korjati rämps, mis mõne hoolimatu inimese käest või tuule ja lindude kaasabil kraavi või võssa lennanud. Tehti korda Lepna lipumasti plats, puhastati võsast välja muinsuskaitsealune Toolse jõe vana sild Andja külas, köpitseti ümber Andja veski, puhastati võsast Sõmeru suusarada. Eskülas aga külvati Ukraina solidaarsuse põlluriba. Loomulikult sirguvad seal suvel päevalilled.

Võsa puhastamine Andja silla juures.

FOTO: TALGULISE ERAKOGU

Tõrma kalmistu tagant likvideeriti suur isetekkeline oksahunnik, mille seest koorus välja kõikvõimaliku kodumajapidamistest pärinevat „manti“ alustades leivakastist lõpetades elupäevad lõpetanud trimmeriga. Siinkohal tahaks kõigile inimestele südamele panna – kalmistu on vaiku-

se, rahu, leina ja mõtiskluste koht. Seetõttu on kalmistul erilise tähelepanu all ka jäätmemajandus ja kalmistu konteineritesse on lubatud panna vaid kalmistult pärinev prügi. Veel enam - panes prügi ümber kalmistu tee äärtesse, rüvetad kõigi lahkunute mälestust. Ole

julge ja kutsu vääriti käituja korrale!

Igal juhul – head talgulised ja eriti TALGUJUHI, suur aitäh, et te olemas olete ja initsiatiivi üles näitate. Ilma teieta oleks need tööd tegemata jäänud!

Sügisel, Maailmakoristus-päeval, toimetame taas!

11. mail kogunes suur hulk tublisid spordisõpru Sõmeru aleviku tervise- ja suusarajale. Üheskoos anti panus tervise- ja suusaraja talvise lumeraskuse alla kitsaks jääva rajalõigu laiendusse. Mehed, kes esimese lumega suusaraja vallutavad ning talve jooksul sadu suusakilomeetreid koguvad, haarasid võsatriimmerid ja saed ning rajameistrite eestvedamisel sai talvel kitsaks jääv rajalõik korrastatud. Tänu kõigile talgulistele ning kohtume rajal.

FOTOD: ANNIKI INNO, SIIRI KOHVER

Ohtlike jäätmete kogumisring Rakvere vallas toimub pühapäeval, 12. juunil

Ussimäe Pagusoo tn ots	9:00	9:20	X: 6580945,61; Y: 635317,80
Metskond RMK parkla	9:30	9:35	X: 6582326,71; Y: 636866,47
Sõmeru Astri tn risti pakendikonteinerid	9:40	10:00	X: 6582648,00 Y: 637428,55
Sõmeru poe parkla	10:05	10:30	X: 6582861,00; Y: 638332,77
Ubja külakeskuse ees	10:40	11:00	X: 6588653,06; Y: 637864,63
Kohala vana poe parkla	11:10	11:30	X: 6589048,08; Y: 643701,66
Uhtna Silla-Kitseküla rist	11:35	11:45	X: 6587159,67; Y: 645629,14
Uhtna mõisa parkla	11:50	12:20	X: 6586858,84; Y: 645832,62
Vaeküla Külakeskuse ees	12:40	13:00	X: 6580771,64; Y: 642931,61
Näpi bussipeatus	13:15	13:30	X: 6583188,94; Y: 636818,87
Roodevälja Vahtra alleel	13:45	14:00	X: 6583211,64; Y: 634951,86
Arkna teadetetahvli juures	14:15	14:30	X: 6586204,32; Y: 635208,84

Tõrma kalmistu pakendikonteinerid	9:00	9:10	X: 6578421,20; Y: 633586,64
Tõrma küla pakendikonteinerid	9:15	9:30	X: 6577134,11; Y: 632213,91
Karitsa pakendikonteinerid	9:40	9:50	X: 6574480,12; Y: 632922,72
Levala Kaasiku teel	10:00	10:20	X: 6572423,67; Y: 630626,62
Lasila lasteaia ja kooli vahel	10:35	11:00	X: 6570189,62; Y: 626497,01
Mädapea bussipeatuse ja pakendikonteinerid	11:20	11:30	X: 6577619,85; Y: 628385,08

Lepna korrusmajade konteinerid	11:45	12:15	X: 6579297,28; Y: 630291,70
Tõrremäe Lehispuu tee pakendikonteinerid	12:45	13:00	X: 6582034,99; Y: 632666,91
Tõrremäe Haljala tee 9 ja 11 pakendikonteinerid	13:05	13:20	X: 6582556,25 Y: 632630,77
Päide Suvila ja Mesilase tee ristmiku pakendikonteinerid	13:25	13:45	X: 6584909,49; Y: 633334,87
Veltsi Veltsi tee ja Paatna tee rist	14:00	14:30	X: 6586445,36; Y: 629157,37

Kogumisautole saab tuua: kasutatud kompleksseid kodumasinad, värvi- ja õlijäägid, määrduvad tühjad pakendid, ravimijäägid, akud ja patareid, päevalguslambid, elavhõbedajäätmed. Vastu ei võeta vanu rehve, klaasvilla, eterniiti ja külmikute ning telerite kestasid. Sellised jäätmed tuleb toimetada Jäätmekeskusesse.

Küsimuste korral palun pöörduda: sandra.schmidt@rakverevald.ee, tel 5193 1280.

Päästeamet tuletab meelde

Ohutu lõkketegemise reeglid:

- Enne lõkke süütamist veendu, et lõkkekoht ja selle ümbrus on põlevast materjalist puhastatud, hoonetest piisaval kaugusel ning tule tegemiseks ei kaasne ohtu loodusele.
- Alla meetrise läbimõõduga lõke peab olema hoonest ohutus kauguses – vähemalt 8 meetrit. Lõke läbimõõduga üle ühe meetri peab olema hoonest 15 meetri kaugusel. Lõkkekoha ümbrus tuleb puhastada kuivanud taimedest, okstest ning muust põlevast materjalist. Lõke tuleb piirata kivide või pinnasevalliga.
- Lõket tee vaid tuulevaikse ilmaga. Tuleohu vältimiseks jälgi tule tegemisel või grillimisel tuule suunda, et sädemed ei lendaks hoonetele, metsale, kuluheinalale või muule põlevmaterjalile.
- Lõkkes tohib põletada vaid puhast (immutamata) puitu, pappi ja paberit. Mõõblit, immutatud või värvitud puitu, rehve, kaableid, plastikut, riideid ja ehitusjäätmepõletamist ei tohi lõkkesse visata, kuna nende põletamise korral on tegemist otsese looduse ja inimeste mürgitamisega.
- Lõket tuleb valvata ja hoida käepärast tulekustutusvahend – näiteks ämber veega, tulekustuti või veega täidetud voolik.
- Enne lõkke juurest lahkumist veendu, et see oleks täielikult kustunud. Vajadusel vala lõkkekoht veega üle või kata pinnasega.

Täpsemat infot tuletegemise ohutusnõuete kohta saab riigiinfotelefonilt 1247 või Päästeameti kodulehelt.

UBJA JAJAANITULI

22. juunil

19.00
lastele vahvad võistlused.

20.00
tantsuks mängib KalevBand.

Esinevad Flamante tantsijad.
Lökke süütamine.

Õhtu jooksul toimuvad traditsioonilised võistlused peredele.

Avatud REBASEMÄNNIKU kohvik.

Lastele suur batuut.

Üritust korraldab Ubja Külaselts Linda.

23. juunil kell 18

VAEKÜLA JAANIPÄEV

Lastele ja noortele pakub tegevust

MULLIMEISTER

Toimub teadusetendus ja mullishow ning tehakse näomaalinguid

Tantsuks mängib ansambel **Special P.R.O**

21.00 süütame lõkke

Toitlustust pakub kohvik Veini Vanker

Toimuvad õnneloos ja seltskonnamängud nii noortele kui ka täiskasvanutele ning BINGO.

Pea rõõmsameelselt elu kalliks, las nukriad käivad nukrusteed. Miks muuta elupäevad halliks, kui kirkaks näevad võime need.

Õnnitleme juunikuul juubilare ja sünnipäevalisi

93. sünnipäeval
LEIDA OTSMAA Lasila

92. sünnipäeval
HELJE RÄTSEP Sõmeru
AINO TSURENKOV Uhtna
ELISE ALERT Ubja

91. sünnipäeval
RUTH INNO Ubja
LAINE ŠVETERS Levala

90. sünnipäeval
VALVE MANDEL Tõrma
JOHANNES KIRSCH Tõrma
ENDLA RÄTSEP Sõmeru

88. sünnipäeval
ADA NURK Aluverve
LIDIA RUBLJOVA Vaeküla

87. sünnipäeval
EINARI KÄIVÄRÄINEN Veltsi
VELDA ANNUS Lepna

86. sünnipäeval
MARI REMMELG Arkna

85. sünnipäeval
AUGUST LIIMA Uhtna

84. sünnipäeval
IIVI VÄNDRIK Päide
ENNO TINNURI Veltsi
ENN-MEEME TOHVERT Karitsa
REIN TEIVEJÖE Sõmeru

83. sünnipäeval
AITA KANARBIK Sõmeru

82. sünnipäeval
HELLE-MALL MÄNNIK Tõrremäe
MATI NOORMETS Arkna

81. sünnipäeval
MILVI LIIVER Lepna
ELVE PUIERÄST Lepna

80. sünnipäeval
HELLE PIKKOJA Uhtna
TIIU ESSEL Sõmeru
TÖNIS HINNO Tõrma

75. sünnipäeval
MALLE SMIRNOVA Tobia
MAIA PAKKONEN Ubja
AIME TALI Koovälja
MAI ERRILD Rahkla
ASTA LILLEPUU Roodevälja

70. sünnipäeval
MARE KAASIK Sõmeru
AIME LEOLA Sõmeru
TAIVU AASLAV Sõmeru
LEILI KÄHR Sõmeru
SIRI ALLVEE Sämi
ARNE SIRVEL Mädaapea
LIDIA HOLLAND Lepna

13. juunil kell 18

Uhtna külaplatsil

Saate **"KURVIST KURVI"** lindistus

Üles astuvad UHTNA NAISKOOR, rahvatantsurühm TANTSUMAIAS ja Sõmeru näitering.

Tule kuulama ja vaatama!

Info siiri.saarmets@rakverevald.ee või 5336 4604

„Kutvist kurvi“ on TV3 jooksev muhe telesaade, milles saatejuhid Jaagup Kreem ja Arlet Palmiste sõidavad mootorratastel mööda kaunist Eestimaad ja tutvustavad eri paiku.

23. JUUNI KELL 17.15

RÄGAVERE AUSAMBA JUURES

VÕIDUTULE JAGAMINE

TULE TOOVAD RAKVERE VALDA
PEEP VASSILJEV JA MAIDO NÕLVAK

KAASA TEEB RAKVERE SEGAKOOR JA
SEGAKOOR VIROONIA

TULE VII KILLUKE VÕIDUTULD KOJU OMA
JAANITULE SÜÜTAMISEKS.

Hei Rakvere valla mudilane!

Kui sa veel lasteaia ei käi, aga sooviksid enda vanuste lastega mängida, siis ootame sind Sõmeru noorte loodus- ja tehnika majja!

Saame kokku iga ilmaga mõned korrad nädalas: mängime, meisterdame ja laulame.

Rohkem infot FB grupis „Rakvere valla mudilased“ või telefonil 5092 338. Peatse kohtumiseni!

Pille Kängro

Sulle anti uni nii pikk, tähtede sära ja igavik.

Mälestame

ELMAR SARAP	25.11.1948–20.05.2022 Päide
RITA TÜRNA	15.05.1968–17.05.2022 Uhtna
AGO RENTER	06.02.1941–15.05.2022 Uhtna
ZOYA RYMKEVITŠ	28.02.1926–13.05.2022 Tõrma
ADO KÜTT	01.03.1941–09.05.2022 Uhtna
ÜLLAR EISTRE	13.02.1963–04.05.2022 Lepna
VAMBOLA UDUMETS	22.12.1948–02.05.2022 Sõmeru
MARET KÄBIN	19.07.1935–24.04.2022 Näpi

Düüke käsi, mis sa pühkaw poetus, täna kõiges on veel alustaja. Sinu. (mõistvalt sõna) mõttetuletust on tal tulevikus väga vaja.

Dalju õnne, uued vallakodanikud!

EVA ROZHKO Kohala
INESSA KROLL Näpi
LISELLE ANOLA Sõmeru
LISELLA-MIRELIA ALLIK Katela
SANDER PAUMANN Sämi
THOR MARTIN HAHNDORF Sõmeru
ENRIKO TOOME Sõmeru
EMMA BRIT MOOR Sõmeru